

Protokół
kontroli kompleksowej przeprowadzonej
w Urzędzie Gminy w Moskorzewie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli

Urząd Gminy Moskorzew 29-130 Moskorzew 42, REGON 000545403 NIP: 5771674532, tel./fax: 34 354 20 03 e-mail: sekretariat@moskorzew.pl Wójtem Gminy jest Pan Andrzej Walasek.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w składzie: Kamila Sokołowska – inspektor wojewódzi w Oddziale ds. Informatyzacji i Spraw Społecznych oraz Anna Korcipa – inspektor wojewódzki w Oddziale ds. Informatyzacji i Spraw Społecznych (kierująca zespołem kontrolerów).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie pisemnych, imiennych upoważnień do kontroli numer odpowiednio 215/2018, 216/2018 z dnia 9 kwietnia 2018 r wydanych przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych

Kontrolę w siedzibie jednostki przeprowadzono w dniu 17 kwietnia 2018 roku. Czynności kontrolne zakończono w dniu 23 kwietnia 2018 r., po przekazaniu przez jednostkę kontrolowaną uzupełniającej dokumentacji dot. kontroli. Dokonano wpisu do *Książki kontroli Urzędu Gminy* pod pozycją nr 1/2018.

IV. Określenie przedmiotu i zakresu kontroli oraz okresu objętego kontrolą:

Przedmiotem kontroli była realizacja przez samorząd gminny zadań własnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikających z art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz.1390) tj.:

1. Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Sposób utworzenia i działania zespołu interdyscyplinarnego.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2017 roku do dnia kontroli.

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

1) Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa gminne programy – pierwszy z nich przyjęto uchwałą Rady Gminy Moskorzew Nr V/21/2011 z dnia 25 lutego 2011 roku [zał. Nr 1]. Wykonanie Programu, zgodnie z §2 w/w aktu prawa miejscowego powierzono Wójtowi Gminy. Uchwała pod względem konstrukcji prawnej nie budzi zastrzeżeń. Wątpliwości budzi jedynie brak określenia ram czasowych przewidzianych na wdrażanie Gminnego Programu.

Liczący 7 stron załącznik zawiera wprowadzenie w tematykę zjawiska przemocy w rodzinie, przy czym na wstęp składa się definicja zjawiska przemocy w rodzinie (przytoczona na podstawie art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) oraz opis funkcjonujących w społeczeństwie przekonań dotyczących środowisk przemocowych – autor dokumentu łączy przemoc z alkoholizmem, niskimi dochodami, bezrobociem, „małą” świadomością społeczną. Treść programu jest lakoniczna. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie sprowadza się do dwóch danych statystycznych zebranych w okresie 2006-2010 dotyczących *ilości wszczętych spraw* (w oparciu o procedurę Niebieskie Karty) oraz *ilości dzieci doznających przemocy*. W Programie wskazano zasoby instytucjonalne Gminy, kierunki działań w ramach Programu. Dokument wskazuje również zadania i przypisuje im realizatorów, określa cele szczegółowe i wskazuje źródła finansowania (budżet Gminy).

Jako cel główny wskazano *przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie*.

Obowiązujący na dzień kontroli Gminny Program przyjęto na podstawie Uchwały Rady Gminy Moskorzew Nr XXXII/153/18 podjętej w dniu 19 marca 2018 roku [zał. Nr 2]. Wykonanie Programu, zgodnie z §2 w/w Uchwały powierzono Wójtowi Gminy.

W/w dokument również nie zawiera informacji na temat czasu obowiązywania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Informację taką zawiera natomiast nazwa załącznika – z treści wynika, że Gminny Program przyjęto na lata 2018-2023 i w tym zakresie nie koreluje on z nazwą aktu prawa miejscowego. W zał. do Uchwały zaktualizowano dane statystyczne dot. *ilości wszczętych spraw* (w oparciu o procedurę Niebieskie Karty) oraz *ilości dzieci doznających przemocy* w latach 2013-2017.

Główne założenia Programu to:

- *Diagnoza przemocy w rodzinie*
- *Budowanie systemu wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie*
- *Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:*
 - a. *Działania edukacyjne*
 - b. *Działania profilaktyczne*
 - c. *Działania informacyjne*
- *Dostosowanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołu interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawa.*

Wśród celów szczegółowych wymieniono:

- *Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy*
- *Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy*
- *Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania edukacyjno-informacyjne*

Wśród zadań Programowych wskazano edukację i podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy, propagowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy. W realizację tych zadań poza GOPS, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją włączono placówki oświatowe, kościół, tzw. *Wiejskie Centrum Kulturalno-Turystyczne w Moskorzewie*.

Ponadto, wśród zadań wymieniono odseparowanie sprawcy od ofiar przemocy, zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpiecznego schronienia oraz oddziaływanie edukacyjne wobec sprawców, jak również wywiady środowiskowe w rodzinach szczególnie zagrożonych przemocą.

Program zawiera harmonogram, ale bez konkretnych dat, co przy braku ogólnych ram czasowych dla Programu uniemożliwia określenie w jakim czasie w/w działania będą realizowane.

Dokument nie wskazuje również jakichkolwiek narzędzi i metod monitorowania jego realizacji.

Stanowiący załącznik Nr 1 do Uchwały Program w znacznym stopniu powiela zapisy Programu obowiązującego do marca 2018. W programie brak jest definicji zjawiska przemocy, jego rodzajów oraz wskazania faz przemocy. Program zawiera krótką charakterystykę osób uwikłanych w przemoc i funkcjonujących w społeczeństwie przekonań dotyczących przemocy domowej. Diagnozę zjawiska przemocy w Gminie ograniczono do prezentacji statystyk w zakresie liczby wszczętych procedur Niebieskie Karty od roku 2013 do 2017 roku.

Jako główny cel programu podano *przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie*. Dokument wskazuje również na 3 zadania oraz rezultat, które w dokumencie mylnie określono mianem celów:

- *Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie;*
- *Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy;*
- *Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy;*
- *Zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne;*

Program nie zawiera harmonogramu działań, który określałby terminy realizacji poszczególnych przedsięwzięć wynikających z dokumentu, co w opinii zespołu inspektorów skutecznie uniemożliwia dokonywanie okresowej oceny realizowanych działań.

W okresie kontroli nie sporządzano również sprawozdawczości z realizacji w/w Programu, w związku z czym nie jest możliwe zweryfikowanie czy i w jakim stopniu Program realizowano. W okresie objętym oceną w rozdziale 85205 – *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie* – nie zabezpieczano środków finansowych na realizację Programu.

Do dnia kontroli zakres realizacji poszczególnych działań przyjętych w Gminnym Programie nie był weryfikowany, w związku z czym nie jest możliwe dokonanie oceny jego realizacji. **Za powyższy stan faktyczny odpowiada Wójt Gminy Moskorzew Pan Andrzej Walasek.**

2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjny (PK) dla osób uzależnionych od alkoholu. Dyżury w PK prowadzi psychoterapeutka. Harmonogram na 2018 rok począwszy od lutego obejmuje 22 dyżury (dwa w miesiącu) po 2 godziny. Ponadto w UG Moskorzew, raz w tygodniu, w czwartek w godz. 10.00-15.00 mieszkańcy mogą korzystać z bezpłatnego poradnictwa prawnego [zał. Nr 3].

Jak wynika z przedłożonych w dniu kontroli dokumentów, w IV kwartale 2017 roku z inicjatywy Zespołu Interdyscyplinarnego we współpracy z placówkami oświatowymi z terenu Gminy realizowano spotkania z udziałem uczniów i rodziców dotyczące zjawiska przemocy, stosowania prawidłowych metod wychowawczych propagujących wychowanie bez przemocy. W/w tematyka była poruszana również przez nauczycieli w trakcie wywiadówek. W trakcie godzin wychowawczych realizowano program profilaktyczny „Trudny temat – przemoc i agresja”. Zajęcia organizowano w dn. 16.01.2018r., 18.01.2018r., oraz 23.01.2018r. Zorganizowano również konkurs profilaktyczny na plakat pod hasłem „Agresji i przemocy mówimy Nie” [zał. Nr 4]. Podczas spotkań członkowie Zespołu dystrybuowali materiały informacyjno-edukacyjne: plakaty, broszury dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, propagujące stosowanie prawidłowych metod wychowawczych (plakaty akcji: *Kocham – nie biję*), broszury: *Żółta kartka* (dedykowana sprawcom przemocy) zawierająca informacje na temat przemocy, konsekwencji prawnych i społecznych jej stosowania, jak również dane instytucji pomocowych (adresy: PCPR, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego w Moskorzewie), informatory PARPA: *Zatrzymać i zrozumieć przemoc w rodzinie, Przemoc w rodzinie a alkohol* [zał. Nr 5].

Na terenie gminy w okresie objętym oceną zdiagnozowano pięć rodzin, które ze względu na towarzyszące im problemy życiowe są zagrożone przemocą. Identyfikację rodzin zagrożonych przemocą prowadził asystent rodziny. W trakcie prowadzonych wizyt w środowisku zamieszkania rodzin prowadził on rozmowy uświadamiające problem przemocy [zał. Nr 6].

W oparciu o w/w informacje zespół kontrolerów stwierdził, że zadanie o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy polegające na prowadzeniu poradnictwa i interwencji, w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie ukierunkowane na wzmacnianie opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców względem dzieci w okresie objętym kontrolą było realizowane. Działania te były skierowane do ogółu rodziców, jak również do konkretnej grupy odbiorców tj. rodzin wykazujących trudności opiekuńczo-wychowawcze, zdiagnozowanych przez asystenta rodziny w ramach realizowanych przez w/w zadań.

3) Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia

Do dnia kontroli Gmina nie dysponowała infrastrukturą umożliwiającą zapewnienie osobom doznającym przemocy czasowego schronienia. W badanym okresie nie wystąpiły okoliczności uzasadniające odizolowanie osób pokrzywdzonych od sprawców przemocy poprzez zapewnienie im bezpiecznego schronienia w ośrodku wsparcia.

W toku kontroli ustalono, że w okresie poddanym kontroli na terenie Gminy nie prowadzono interwencji w trybie art. 12a skutkujących odebraniem dzieci z rodzin w związku z przemocą domową.

4) Sposób utworzenia i działania zespołu interdyscyplinarnego

W okresie objętym oceną tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego określała Uchwała Nr V/22/2011 Rady Gminy Moskorzew z dnia 25 lutego 2011 roku [zał. Nr 7]. Akt zawiera w większości zapisy odpowiadające wymogom ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zastrzeżenia budzi zapis wprowadzający 2-letnią kadencję Zespołu (§2 pkt 2).

Kadencyjność Zespołu nie sprzyja pogłębianiu zaufania społeczności do członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Regularna fluktuacja przedstawicieli w Zespole wymusza budowanie na nowo modelu współpracy międzyinstytucjonalnej, której jakość ma wpływ na efektywność niesionej pomocy. Ponadto, regularna wymiana składu Zespołu generować będzie również dodatkowe koszty związane z potrzebą przygotowania go do pracy z rodzinami, poprzez uczestnictwo jego przedstawicieli w specjalistycznych szkoleniach.

Z kolei zapis w §4 pkt 6 uzależnia ważność decyzji podejmowanych przez Zespół od min. 50% obecności członków Zespołu na posiedzeniach i jest on niezgodny z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W myśl art. 9a ust. 13 członkowie Zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych realizują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Nieuzasadniona absencja powinna stać się zatem przedmiotem postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez przełożonego osoby wydelegowanej do pracy w Zespole.

Mając na względzie powyższe uchwały, zespół kontrolujący poddał badaniu zarządzenia Wójta Gminy w sprawie powołania zespołu interdyscyplinarnego. W okresie objętym oceną obowiązywały dwa Zarządzenia: Nr 6/2015 z dnia 12.02.2015r. oraz Nr 33/2017 z dnia 29.12.2017r. [zał. Nr 8 i Nr 9]. Na mocy zarządzenia nr 6/2015 w skład Zespołu włączono 7 przedstawicieli, w tym: pracownika socjalnego GOPS w Moskorzewie, dwóch przedstawicieli oświaty ZPO w Chlewicach oraz ZPO w Moskorzewie, przedstawiciela Komendy Powiatowej Policji we Włoszczowie, kuratora zawodowego Sądu Rejonowego w Jędrzejowie z siedzibą we Włoszczowie, przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moskorzewie, przedstawiciela Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „ZDROPWIA” w Moskorzewie.

W zarządzeniu wyznaczono również termin na organizację pierwszego posiedzenia Zespołu – 14 dni.

Te same osoby weszły w skład Zespołu utworzonego na mocy Zarządzenia nr 33/2017 z 29.12.2017r. Zachowano również termin na organizację I-go posiedzenia Zespołu. Zarządzenie w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego Wójt Gminy Moskorzew wydał po upływie 10 miesięcy od upływu 2-letniej kadencji, o której mowa w §2 ust. 2 Uchwały Nr V/22/2011.

Członkowie Zespołu reprezentujący poszczególne instytucje złożyli oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych pozyskanych o osobach w trakcie pracy w Zespole. Wszystkie oświadczenia złożono podczas posiedzenia zorganizowanego w dniu 26 lutego 2015 roku. Zespół dokonał wówczas wyboru Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego – Pani Ewy Wójcik – pracownika socjalnego OPS Moskorzew.

W tabeli poniżej zaprezentowano frekwencję w trakcie posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) w okresie od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia kontroli. Poniższe dane ustalono na podstawie list obecności oraz protokołów z posiedzeń ZI.

Tabela nr 1 – Zestawienie obecności członków na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego

Imię i Nazwisko	Przedstawiciel	Terminy posiedzeń i obecność członków Zespołu Interdyscyplinarnego					
		Rok 2017				Rok 2018	
		1.02	9.05	9.08	10.11	23.01	30.01
Sebastian Kosowski	GKRPA Moskorzew	V	V	V	V	V	V
Ewa Wójcik	Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego (GOPS)	V	V	V	V	V	V
Magdalena Machalska	ZPO w Chlewicach	V	V	V	V	V	V
Karol Lappe	Komenda Powiatowa Policji we Włoszczowie	V	V	V	V	X	X
Edyta Adamus	NZOZ „ZDROPWIA” Moskorzew	V	V	V	V	V	V
Agnieszka	Kuratorska służba sądowa SR	V	V	V	V	X	X

Biniecka	Jędrzejów z siedzibą we Włoszczowie						
Katarzyna Klimas	ZPO Moskorzew	V	V	V	V	V	V

V - obecna(y) X - nieobecna(y)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez jednostkę kontrolowaną

W roku 2017 posiedzenia organizowano w dniach: 1 lutego, 9 maja, 9 sierpnia, 10 listopada. Organizacja w/w posiedzeń nastąpiła z zachowaniem trybu wskazanego w art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W trakcie każdego z organizowanych spotkań frekwencja wynosiła 100%. Członkowie Zespołu na posiedzeniach omawiali przebieg procedur Niebieskie Karty w poszczególnych rodzinach, omawiali zasadność kontynuacji działań na rzecz w/w rodzin, jak również wnosili propozycje działań edukacyjnych ukierunkowanych na edukację środowiska lokalnego w zakresie przyczyn, mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie. Działania te prowadzono w 2017 roku w trakcie lokalnych imprez, kiermaszy, jak również na terenie placówek oświatowych w Gminie – co zostało opisane w ad. 2 protokołu. Na jednym z posiedzeń Zespół podjął decyzję o zaangażowaniu w działania edukacyjne asystenta rodziny, który od roku 2017 prowadzi pogadanki na temat stosowania właściwych metod wychowawczych w pięciu rodzinach.

Za tworzenie grup roboczych do końca 2017 roku odpowiadała Przewodnicząca Zespołu, upoważniona do tworzenia grup przez większość Zespołu – upoważnienia PZI nie wydał przedstawiciel kuratorskiej służby sądowej. W 2018 roku zaprzestano tworzenia grup roboczych [zał. Nr 10].

W roku 2018 do dnia kontroli odbyły się dwa posiedzenia w dniach: 23 i 30 stycznia [zał. Nr 11]. W w/w spotkaniach nie wzięli udziału Pani Agnieszka Biniecka – reprezentująca Sąd Rejonowy we Włoszczowie oraz Pan Karol Lappe z Komendy Powiatowej Policji we Włoszczowie. W dokumentacji Zespołu brak jest informacji na temat powodów absencji w/w osób.

W trakcie posiedzenia w dniu 23 stycznia – w następstwie wydanego w dniu 29 grudnia 2017 roku zarządzenia w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego – dokonano wyboru Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Posiedzenie zorganizowano z naruszeniem terminu przewidzianego w §2 Zarządzenia nr 33/2017 – tj. 14 dni od jego wydania. Zespół na Przewodniczącego wybrał ponownie Panią Ewę Wójcik – pracownika socjalnego GOPS w Moskorzewie [zał. Nr 12].

Na potrzeby dokonania oceny sposobu prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” zespół kontrolujący wybrał 8 procedur o następujących sygnaturach:

- SKP-2557/17 z 9.04.2017 (wszczęta przez KPP we Włoszczowie; zakończona);
- SKP-898/17 z 7.02.2017r. (wszczęta przez KPP we Włoszczowie; zakończona);
- SKP-8815/17 z 14.11.2017r. (wszczęta przez KPP we Włoszczowie; w toku);
- SKP-2724/17 z 18.04.2017r. (wszczęta przez KPP we Włoszczowie; w toku);

- SKP-7353/17 z 28.09.2017r. (wszczęta przez KPP we Włoszczowie; w toku);
- SKP-74/18 z 2.01.2018r. (wszczęta przez KPP we Włoszczowie; w toku);
- SKP-523/18 z 12.01.2018r. (wszczęta przez KPP we Włoszczowie; w toku);
- SKP-3458/18 z 10.04.2018r. (wszczęta przez KPP we Włoszczowie; w toku);

Po przeanalizowaniu w/w dokumentacji zespół kontrolerów stwierdził, że:

- wszystkie NK A zostały przekazane Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w terminie wynikającym z §7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta. Każdy z formularzy w przanalizowanych przypadkach zawierał na pierwszej stronie datę wpływu do GOPS i podpis Przewodniczącej Zespołu;
- sprawy w indywidualnych przypadkach, związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w roku 2017 prowadziły grupy robocze. Zazwyczaj w skład grupy roboczej/grupy pomocowej wchodziły 4 osoby: każdorazowo funkcjonariusz Policji oraz przedstawiciel GOPS. Pozostali i w zależności od problemu rodziny do grupy włączano przedstawiciela GKRPA, ochrony zdrowia lub oświaty;
- W roku 2018 odstąpiono od tworzenia grup roboczych – za prowadzenie procedury NK odpowiada Zespół Interdyscyplinarny. Do dnia kontroli odbyły się 2 posiedzenia Zespołu. W spotkaniach nie wzięli udziału przedstawiciel KPP i kurator;
- członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” podejmowali działania polegające na:
 - informowaniu osób doznających przemocy nt. obowiązujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie przepisów prawa, możliwości skorzystania ze świadczeń z pomocy społecznej, pracy socjalnej, pomocy terapeutykcznej;
 - monitorowaniu sytuacji osób objętych procedurą NK w miejscu ich zamieszkania;
 - informowaniu sprawców przemocy o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy w rodzinie;
- posiedzenia z udziałem osób objętych procedurą organizowano w tych samych terminach, w sąsiadujących godzinach, co narusza standardy określone w §17.2 oraz §4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta;
- Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie z dziećmi w wieku szkolnym – każdorazowo informowała o tym fakcie dyrektora placówki oświatowej, wnioskując jednocześnie o objęcie dziecka pomocą pedagogiczną;
- W trakcie pierwszej wizyty w rodzinie objętej procedurą, pracownik socjalny wypełniał z osobą dotkniętą przemocą cz. IV rodzinnego wywiadu środowiskowego, informując jednocześnie w/w o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym;

- O zakończeniu procedury Niebieskie Karty informowano podmioty uczestniczące w jej realizacji;
- W aktach spraw znajdują się oświadczenia członków ZI/ grupy roboczej potwierdzające fakt zapoznania się przez w/w z treścią NK A. Oświadczenia składane były z zachowaniem terminu wynikającego z §8.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta. O wpływie NK A członkowie Zespołu/grup roboczych byli informowani telefonicznie przez Przewodniczącą. Z powyższych rozmów PZI każdorazowo sporządzała notatkę.

W oparciu o dane zgromadzone na podstawie zbadanych procedur NK, zespół kontrolujący stwierdził następujące nieprawidłowości w zakresie ich realizacji:

- Formularze NK A w badanych sprawach nie zawierają na ostatniej stronie daty i podpisu Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego;
- NK A syg. SKP-3458/18 (brak pieczęci podmiotu na pierwszej stronie NK A);
- W sprawach syg. SKP 3458/18, SKP 74/18, SKP 2557/17, dotyczących rodzin z dziećmi, brak jest dokumentacji świadczącej o kierowaniu do Sądu Rodzinnego i Nieletnich wniosków o wgląd w sytuację małoletnich dzieci w rodzinie z uwagi na podejrzenie przemocy w rodzinie. Z dokumentacji wynika, że w rodzinach tych przebywały dzieci w wieku: 6,11,13 lat (syg. SKP 3458/18); 9, 13 lat (syg. SKP 74/18). Z dokumentacji sprawy SKP 2557/17 wynika, że w rodzinie przebywa małe dziecko – nie ustalono jednak jego wieku. Brak kierowania w/w wniosków do Sądu Rodzinnego i Nieletnich stanowi zaniechanie przez Zespół obowiązku wynikającego z art. 572 k.p.c;
- W aktach spraw SKP 3458/18, SKP 74/18, SKP 2557/17 brak jest informacji świadczących o objęciu dzieci w w/w rodzinach pomocą ze strony Zespołu Interdyscyplinarnego, w szczególności przez przedstawicieli oświaty, którzy w ramach obowiązków realizowanych na podstawie procedury powinni organizować na rzecz dzieci opiekę psychologiczno-pedagogiczną, zajęcia wyrównawcze, monitorować zachowanie dziecka w grupie rówieśniczej itd. Informacje pozyskane od wychowawców, pedagogów, zwłaszcza dotyczące funkcjonowania dzieci w środowisku szkolnym, grupie rówieśniczej, relacji z nauczycielami, osiągnięć szkolnych, relacji szkoła – rodzice, stanowić powinny fundamentalny i integralny element diagnozy sytuacji rodziny, w tym dziecka oraz podstawę do identyfikowania deficytów i potrzeb dziecka;
- Informacje w NK A, w sprawie syg. SKP- 523/18, świadczą o nałożeniu na sprawcę dozoru kuratorskiego. W aktach brak jest potwierdzenia weryfikowania w/w informacji, jak również dowodów potwierdzających prowadzenie współpracy z kuratorską służbą sądową w tym zakresie;
- W sprawie SKP 74/18 wieloletnia przemoc ze strony uzależnionego od alkoholu ojca względem (pełnoletniej na dzień kontroli) córki jest negowana przez Zespół i postrzegana jako tzw. „sprawy rodzinne” [protokół posiedzenia Zespołu z 9.05.2017r. zał. Nr 13]. W dokumentacji sprawy znajdują się informacje dot. uzależnienia sprawcy od alkoholu i związanej z tym hospitalizacji na oddziale psychiatrycznym; informacje wskazujące na obecność w rodzinie dzieci w wieku 13 i 9 lat. W teczce znajduje się również

NK D, w której sprawca potwierdza stosowanie przemocy psychicznej (NK D z 23.01.2018); prowadzenie procedury w poprzednich latach (NK w rodzinie została wszczęta w roku 2015). Ponadto, jak wynika z NK A sprawca w momencie interwencji Policji był agresywny wobec funkcjonariuszy, skutkiem czego było zastosowanie środków przymusu (siła fizyczna, kajdanki). **Bagatelizowanie w/w zajęć, pomniejszanie odpowiedzialności sprawcy przemocy oraz sprowadzanie zdarzeń, w których uczestniczą dzieci do tzw. spraw rodzinnych, z punktu widzenia roli jaką ma pełnić zespół jest niezgodne z powszechnie obowiązującymi standardami w obszarze ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie. Niedopuszczalnym jest, aby grupa profesjonalistów realizujących ustawowo zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w szczególności w zakresie ochrony osób pokrzywdzonych utrzymywała społecznie funkcjonujące mity i stereotypy dotyczące tego zjawiska i przyczyniała się tym samym do potęgowania poczucia bezkarności sprawcy;**

- W dokumentacji spraw syg. SKP-2557/17, SKP-523/18, SKP-74/18, SKP-898/17, SKP-8815/17 brak jest informacji na temat działań podjętych przez GKRPA wobec nadużywających alkoholu osób, jedynym wyjątkiem jest sposób prowadzenia spraw SKP-2724/17, SKP-7353/17 (w których ZI zwrócił się z wnioskiem o skierowanie na leczenie odwykowe), co do których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Sprawcy przemocy w momencie interwencji zachowywali się agresywnie wobec funkcjonariuszy, wymuszając konieczność zastosowania środków przymusu bezpośredniego (SKP-2557/17, SKP-74/18) oraz izolację w policyjnym pomieszczeniu dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia. **W/w okoliczności w opinii zespołu kontrolerów wystarczająco uzasadniają konieczność podjęcia działań przez GKRPA;**
- Sprawa SKP-2557/17 została zakończona przedwcześnie i na podstawie niewłaściwych przesłanek. W dniu 10 listopada 2017 roku podjęto decyzję o zakończeniu procedury z uwagi na przesłankę wynikającą z §18 pkt 1 ppkt 2 tj. z uwagi na brak zasadności dalszego prowadzenia. Zespół uznał, że zdarzenie inicjujące procedurę NK w rodzinie miało charakter incydentalny, przez co kontynuowanie procedury jest niezasadne. Jako argumenty do zakończenia z uwagi na j.w. wskazano notatki pracownika socjalnego z wizyt prowadzonych w miejscu zamieszkania rodziny objętej procedurą. **Przytoczona podstawa zakończenia procedury nie znajduje potwierdzenia w dokumentacji – jak wynika z NK A cz. V str. 3 przemoc w rodzinie ma miejsce od kilku lat, a w rodzinie wcześniej miały miejsce interwencje i powiadamianie Policji. Powyższe wyklucza jednorazowość zdarzenia z dnia 9 kwietnia 2017 [zał. Nr 14];**
- Akta spraw wszczętych w roku 2018 nie zawierają protokołów spotkań Zespołu z osobami objętymi procedurą. Protokoły te znajdują się w teczce Zespołu. Zawierają one zbiorcze informacje na temat etapu procedury w poszczególnych rodzinach, co jest niezgodne z zapisami art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych oraz §2 i §52 *Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych* takie działanie jest nieprawidłowe. Niezgodne z zapisami w/w aktów jest również gromadzenie formularzy NK A w odrębnej teczce bez przyporządkowania jej do pozostałej dokumentacji w sprawie której dotyczy;
- W przanalizowanych sprawach stwierdzono brak pogłębionej diagnozy rodziny – źródłem informacji o rodzinie są głównie informacje uzyskane w trakcie wizyt monitorujących.

W dokumentacji spraw pojawiają się wzmianki o nałożonych w przeszłości wyrokach karnych, dozorce kuratorskim nałożonych na osoby widniejące w NK A jako sprawca przemocy. W dokumentacji brak jest informacji świadczących o weryfikowaniu tych informacji. Powyższy stan w opinii inspektorów jest wynikiem braku interdyscyplinarnego modelu współpracy przedstawicieli służb i instytucji **formalnie** zaangażowanych w pracę z rodziną. **Za diagnozę sytuacji rodziny odpowiadali jedynie monitorujący sytuację rodziny przedstawiciele GOPS oraz Policji. Monitorowanie sytuacji rodzin w miejscu zamieszkania było głównym elementem realizowanych planów pomocy.**

Podsumowując, w przeanalizowanych przypadkach brak jest pogłębionej diagnozy sytuacji rodziny prowadzonej zarówno w kontekście przemocy, jak i innych problemów współwystępujących. Niepełna diagnoza świadczy o zaniechaniu przez przedstawicieli Zespołu obowiązku wynikającego z art. 9b ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Działania Zespołu ograniczały się do regularnego wizytowania osób objętych procedurą w miejscu ich zamieszkania, mimo formalnego zaangażowania w działania na rzecz rodziny większości członków Zespołu. Rola pozostałych członków Zespołu w opinii zespołu kontrolerów sprowadzała się do podejmowania decyzji w przedmiocie kontynuacji/zakończenia procedury NK w danej rodzinie. Plany pomocy niezależnie od historii przemocy w danej rodzinie oraz innych problemów jej towarzyszących były jednolite i opierały się na prowadzeniu monitoringu i pracy socjalnej. W dokumentacji brak jest informacji na temat pozostałych działań zaplanowanych przez pozostałe instytucje i realizowanych na rzecz rodziny, w szczególności dzieci, osób starszych. Diagnoza sytuacji rodziny jest niepełna – w NK A widnieją informacje o nałożonych wyrokach, hospitalizacji, dozorce kuratorskim, jednakże nie znajdują one rozwinięcia w działaniach zespołu/grup roboczych. W procesie diagnozowania nie posiłowano się informacjami na temat rodziny pochodzącymi od in. podmiotów, instytucji, osób – bazując jedynie na opiniach osób objętych procedurą – z oczywistych względów subiektywnych.

Braki w dokumentacji, niepełna diagnoza, jednolite plany pomocy sprowadzające się głównie do monitorowania sytuacji rodziny, świadczą o braku interdyscyplinarnego modelu współpracy podmiotów ustawowo delegowanych do realizowania zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Osobą odpowiedzialną za powyższy stan jest Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego Pani Ewa Wójcik – pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Moskorzewie.

VI. Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

1. Rada Gminy Moskorzew dysponuje aktualnym gminnym programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, przyjętym na mocy Uchwały Rady Gminy Nr XXXII/153/18 podjętej w dniu 19 marca 2018 roku. Nazwa załącznika do Uchwały częściowo nie koreluje z nazwą aktu prawa miejscowego;
2. Gmina w okresie kontroli realizowała zadanie, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390), polegające na prowadzeniu poradnictwa i interwencji w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą

- w rodzinie ukierunkowane na wzmacnianie opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców względem dzieci;
3. W okresie kontroli nie wystąpiły okoliczności uzasadniające konieczność umieszczenia osób w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy;
 4. W toku kontroli ustalono, że w okresie poddanym kontroli na terenie Gminy nie prowadzono interwencji w trybie art. 12a skutkujących odebraniem dzieci z rodzin w związku z przemocą domową;
 5. Zapis w §4 pkt 6 Uchwały Nr V/22/2011 Rady Gminy Moskorzew z dnia 25 lutego 2011 roku uzależnia ważność decyzji podejmowanych przez Zespół od min. 50% obecności członków Zespołu na posiedzeniach i jest on niezgodny z zapisami art. 9a ust. 13 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
 6. Zarządzenie nr 33/2017 z 29.12.2017r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego Wójt Gminy Moskorzew wydał po upływie 10 miesięcy od upływu 2-letniej kadencji, o której mowa w §2 ust. 2 Uchwały Nr V/22/2011.
 7. W trakcie posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w dniu 23 stycznia – w następstwie wydanego w dniu 29 grudnia 2017 roku zarządzenia w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego – dokonano wyboru Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Posiedzenie zorganizowano z naruszeniem terminu przewidzianego w §2 Zarządzenia nr 33/2017 – tj. 14 dni od jego wydania;
 8. Członkowie Zespołu reprezentujący poszczególne instytucje złożyli oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych pozyskanych o osobach w trakcie pracy w Zespole, zgodnie z wymogiem określonym w art. 9c ustawy;
 9. W okresie objętym oceną Zespół Interdyscyplinarny uczestniczył w sześciu posiedzeniach. Spotkania organizowano z zachowaniem ustawowego terminu wynikającego z art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
 10. Podczas posiedzeń członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego omawiali sprawy indywidualne związane z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty” w rodzinach oraz planowali działania informacyjno-edukacyjne dedykowane mieszkańcom gminy, co stanowi realizację zadań określonych w art. 9b ustawy;
 11. W spotkaniach organizowanych w dniach 23 i 30 stycznia nie wzięli udziału Pani Agnieszka Binińska – reprezentująca Sąd Rejonowy we Włoszczowie oraz Pan Karol Lappe z Komendy Powiatowej Policji we Włoszczowie. W dokumentacji Zespołu brak jest informacji na temat powodów absencji w/w osób;
 12. Sposób prowadzenia procedury Niebieskie Karty nie spełnia standardów wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta.

Rekomendacje:

- Rozważenie wprowadzenia do treści Gminnego Programu harmonogramu działań wraz z terminami realizacji poszczególnych przedsięwzięć wynikających z dokumentu, jak również narzędzi umożliwiających monitorowanie wdrażania Programu (okresowa sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w realizację Programu). Powyższe z uwagi na zapisy wynikające z art. 9b ust. 1-2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest uzasadnione;

- Rozważenie rezygnacji z zapisu §2 Uchwały Nr V/22/2011 Rady Gminy Moskorzew z dnia 25 lutego 2011 roku, określającego 2-letnią kadencyjność zespołu interdyscyplinarnego. Zapis ten z punktu widzenia roli jaką odgrywa Zespół jest niecelowy. Częsta fluktuacja kadry w ZI może negatywnie wpływać na skuteczność niesionej pomocy oraz poziom zaufania osób objętych procedurą NK do Zespołu.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

VII. Podstawa ustaleń kontroli:

Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o sprawdzoną dokumentację. Treść ustaleń i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego Panią Ewą Wójcik – pracownikiem socjalnym OPS w Moskorzewie.

Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół podpisali:

Kielce, dn. 26 kwietnia 2018r.

Data podpisania protokołu

.....09.05.2018r.....

Ze strony kontrolującej:

Koranyi Anna
Sakorowska Kamila
.....

Ze strony kontrolowanej:

WÓJT
.....Andrzej Watasek.....

URZĄD GMINY
29-130 MOSKORZEW 42
tel.(034) 35 42 003, fax.(034) 35 42 033
NIP 577-16-74-532

